

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 59. An præter hos jam declaratos modos deducendi crimina in judicium sint & alii, & qui illi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

torie delinquentem procedi possit requiritur primò, ut delictum sit verè & propriè notorium, dum agitur de notorietate facti, nempe commissum in præsentia saltem sex personarum, ita ut non sufficiat esse manifestum & planè famosum. His non obstantè quòd *can. 14. §. his omnibus. caus. 2. q. 1.* & alibi in jure dicatur, in manifestis non esse necessariò observandum juris ordinem; cum manifestum ibidem significet idem ac verè notorium. *arg. c. cum olim. de V. S.* Secundò ut judici legitime constet de Notorietate vera delicti, nimirum vel ex eo, quòd commissum in conspectu ipsius judicis pro tribunali sedentis, aut in actu & exercitio suæ Jurisdictionis existentis præsentè etiam majore parte communitatis, ut Passerin. *l. c. num. 6.* vel præsentibus Assessoris, aut saltem Notario publico ut Ameno *pract. crimin. tit. 3. V. Canon. circa num. 58.* Reiffenst. *num. 63.* cum acta coram iudice per Notarium in judicio conscripta plenè probent. Vel constet illi per testes, saltem duos omnino exceptione majores, qui ex proprio sensu deponant, non tantum de delicto commissò, sed & de notorietate facti, ut Farin. *l. c. q. 21. num. 205.* Passer. *l. c. q. 10. n. 9.* Ameno *l. c. n. 56.* quos citat & sequitur Reiffenst. *num. 264.* testans de communi. Tertio requiritur, ut constito de Notorietate, Judex quoque de ea pronunciet. Barb. *de Offic. & potest. Episc. alleg. 106. n. 18.* Tambur. *de Jur. Abb. tom. 3. d. 7. q. 2. num. 19.* Reiffenst. *l. c.* ita ut, si Judice de Notorietate non constet legitime, aut is de ea in sententia mentionem non faciat, dicendo v. g. *siquidem notorium est crimen Titii, condemnamus eum ad pœnam N. N.* Processus sit nullus, & hinc ab eo appellari possit. Non tamen necesse est, ut de ea pronunciet per sententiam interlocutoriam. Ac denique constare quoque ei debet de qualitate delicti in ordine ad malitiam, ita ut non sufficiat constare notoriè homicidium commissum, sed etiam quòd culpa vel dolo, & non fortuito, vel ex sui defensione inculpata tutelæ commissum. Clar. *§. fin. q. 9. n. 3.* Farin. *l. c. n. 49.* Passer. *l. c. n. 5.* Reiffenst. *n. 265.*

Quæst. 59. An præter hos jam declaratos modos deducendi crimina in judicium sint & alii, & qui illi?

Resp. Affirmativè, nempe confessionis *c. 2. de confessis.* Quà factâ in judicio aperitur iudici via ad instituendum super crimine processum inquisitionis, infligendumque reo per sententiam pœnam etiam ordinariam. Dein exceptionis juxta *c. cum dilectus de ordin. cogn. & c. 1. de exceptione,* de qua præter dicta *l. 2. t. 26.* notanda sequentia huic loco magis congruentia. Primò, quòd sit oppositio criminis à reo facta, ut iudicem ab officio seu jurisdictione, accusatorem ab accusatione, denunciatores à denunciatione, testem à testando removeat, vel etiam ut vindictam publicam subeat is, cui crimen opponitur. Ut sumitur ex Claro *§. fin. q. 19. n. 2.* Scaccia *de judic. civil. & crim. l. 1. c. 75. n. 2.* Secundò quòd hæc exceptio institui potest modo duplici, nimirum civiliter vel criminaliter. Civiliter crimen opponitur ad removendum iudicem ab officio in illa causa, accusatorem ab accusatione? Criminaliter dum insuper opponitur, ut puniatur pœna tali crimini à Lege statuta accusator vel testis. Et in priori casu, is, cui crimen opponitur, non potest condemnari per sententiam ad ordinariam vel extraordinariam pœnam, etsi crimen oppositum fuerit legitime proba-

R. P. Lehr. Jur. Can. Lib. V.

tum, nisi alius processus desuper instituat, quòd potest iudex ex officio, ubi exceptionem apprehendit esse legitimam: sed solum per sententiam interlocutoriam ab accusatione & testificatione removeri, juxta *c. cum dilectus. §. verum.* Wiestn. *h. t. n. 102.* Reiffenst. *n. 237.* & statim in eodem processu ex probationibus rei, vel aliunde cognoscere & judicare, an exceptio sit justa & legitima, eamque, si legitimam cognoscat, per sententiam interlocutoriam admittere; si injustam & frustratoriam rejicere, eaque non obstante in processu pergere. Uti Clar. *loc. cit.* Barbof. in *c. cum dilectus. n. 5.* Pirh. *h. t. n. 130.* Reiffenst. Wiestn. *ll. cit.* In secundò verò casu, seu ubi exceptio criminaliter facta, ea induit naturam accusationis. *arg. l. 7. de accusat.* Adeoque conditiones ad accusationem requisitæ in ea observandæ, v. g. locus & tempus commissi criminis exprimenda. Quodque excipiente in probatione delicti objecti deficiente, absolvatur ab eo accusator & testis, ita ut ab alio denuo super eodem accusari nequeat. Scaccia *l. c. n. 2.* Clar. *n. 3.* Wiestn. *n. 203.* Eà verò probatâ juxta petitionem excipientis, ad pœnam ordinariam vel extraordinariam condemnandus accusator & testis, *arg. c. super his. & l. si cui §. 2. ff. de accusat. & ibi Bart. n. 5.* Tertio notandum, quòd sicuti, dum contra accusatorem excipitur criminaliter, non tantum repellitur ab accusatione, sed etiam punitur, sic, ubi accusatori ad prælaturam beneficiumque Ecclesiasticum per electionis confirmationem aliâve provisionem jam promotus, adeoque jam titulum consecuto, objicitur crimen, quòd de jure obstat ejus consecrationi, ordinationi, missioni in possessionem, is probato crimine non tantum repellitur à jure quærendo, per consecrationem, ordinationem, missionem in possessionem, sed etiam jure jam quæsito per confirmationem aliâve provisionem, seu ipso titulo dignitatis alteriùsve beneficii. Idque in favorem & utilitatem Ecclesiæ, cui inutilis esset Prælati aut Rector non consecratus, non ordinatus, aut administratione ob non adeptam possessionem carens, jure inductum est. Ita juxta *c. super his. Jo. Andr. ibid. n. 10.* Vivian. *§. excipiens.* Pirh. *h. t. n. 102.* quos citat & sequitur Wiestn. *h. t. n. 103.* Quartò in dubio, num crimen ab excipiente objectum sit civiliter vel criminaliter, præsumi objectum civiliter, Decian. *rr. crim. l. 3. c. 30. num. 4.* Wiestn. *n. 104.* eò quòd exceptio naturâ suâ non ad vindictam, sed ad agentis intentionem excludendam tendat, juxta *c. cum dilectus. de ordin. cognit. & l. except. ff. de except.* Quintò quòd criminosus non admittatur ad excipiendum de crimine, si prosequatur bonum publicum, quia est excipiens voluntarius, hæcque exceptio vim habet cujusdam accusationis, à qua repellitur criminosus, ut & à testificando. Secus, si persequatur suum interesse proprium, v. g. quia is, contra quem excipitur, futurus est suus Prælati, vel Parochi, vel Patroni, vel ejus interest, talem non promoveri; cum tunc sit excipiens necessarius, & prosequenti jus suum obstat non debet exceptio criminis, sive quòd sit criminosus. *arg. c. 2. caus. 4. q. 6.* Nisi aliunde ex aliqua causa sit suspectus. *arg. c. ult. caus. 3. q. 10.* Sic contra electum in Episcopum quilibet subditus, tam quoad personam quàm formam electionis; contra promovendum ad Ecclesiam curatam quilibet parochianus; contra simplicem beneficiatum, quilibet de Ecclesia, in qua est beneficium, excipere potest: quia cujuslibet in-

E

terest,

terest, non tantum Prælatos & Parochos, sed & alios clericos, seu ejusdem Ecclesiæ beneficiatos habere bonos. ita Pirh. n. 102. citatis Hofst. in c. super his. col. 2. §. excipitur. Abb. n. 10. & 11.

Quæst. 60. Qualiter procedatur in delictis in flagrante comprehensis.

R Esp. Dum delinquens comprehensus v. g. in actuali furto à ministris justitiæ vel aliis, statim ad judicem deducitur, vel etiam ab ipso iudice præmonito superveniente cum testibus, vel etiam coram illo pro tribunali sedente delinquit, cum eo procedi potest non servato juris ordine, v. g. non requisito accusatore aut denunciatore, aut etiam sententia cum juris solemnitate prolata. Quin & per simplex iudicis decretum aut præceptum pœna infligi potest. In primo tamen & secundo casu examinandi testes, super delicto & apprehensione,

& si reus neget, nec afferat aliqua pro excusatione, amplius examinandum, & defensores & patronos concedendos asserit Reiffenst. n. 270. citatis Clar. l. c. q. 8. Passer. l. c. c. 11. Farin. l. c. à num. 152. De cætero, dum iudex nec pro tribunali sedens, nec actu exercens actum jurisdictionis, sed alia occasione suis oculis videt, non dicitur delinquens in flagrante deprehensus, in ordine, ut contra eum procedi possit non servato juris ordine, licet possit sine alia denunciazione aut accusatione inquirere contra ipsum & informationem capere, servato in cæteris juris ordine. Clar. l. c. n. 5. Farin. Passer. n. 162. quos citat & sequitur Reiffenst. num. 269. Plura quæ concernunt visitationem, accusationem, inquisitionem, cæterumque processum criminalem regularium vide specialiter fusc tractata à Reiffenst. à q. 270.

TITULUS II. De Calumniatoribus.

Quæst. 61. Calumnia quid sit & quotumplex?

1. **R** Esp. Primo: Calumniari in sensu generali nihil est aliud, quam malitiosa & mendax alicujus infamatio. Quatenus verò ad judicia refertur, est aliquem per fraudem litibus vexare. Lauterb. in ff. de ad S. C. Turpill. §. 1. juxta l. 233. ff. de V. S. Strictius, seu prout hoc loco accipitur, calumniari dicitur, qui alteri, quem scit (aut scire debet, ut Clar. §. fin. q. 62. n. 7.) esse innocentem, scienter & dolose falsum crimen in iudicio intendit, seu contra alium proponit. Ita communis, arg. l. 1. ff. ad S. C. Turpill. Unde calumniator in hoc sensu dicitur, non solum, qui alterum falsò accusat aut denunciat, sed & quicumque alius, qui falsum crimen contra alium in iudicio proponit, arg. l. 6. ff. eod.

2. Resp. Secundo: Calumniari dupliciter quis dicitur, nimirum verè, prout jam descriptum est, & præsumptivè, dum qui crimen à se propositum probare nequit, hoc ipso calumniari, seu litem calumniosè movissè censetur seu præsumitur, arg. c. 2. h. t. & ibi Gloss. V. calumniari, Abb. num. 5. Pirh. h. t. n. 1. Cum is qui accusare vel denunciare vult, probationes paratas habere debeat, juxta l. qui accusare. c. de edendo. Quamvis, ut cit. AA. hæc præsumptio non sit juris & de jure, adeoque contra eam pro innocentia Accusatoris & Denunciatoris admittatur in hoc casu probatio. Non tamen eo ipso statim pro Calumniatore haberi, & tanquam talis à Iudice puniri debet, quod in probatione deficiat, sed examinare & inquirere ex officio debet iudex, qua de causa ductus ad falsi criminis delationem accesserit, & num talis Accusator vel Denunciator pro se afferat Probationes & Præsumptiones, quæ dolum & animum calumniandi excludant, & si tales attulerit, absolvendus à crimine calumniæ, Menoch. de arb. c. 321. num. 3. Farin. pr. crim. q. 26. Wiestn. h. t. num. 3. & alii cum communi, juxta l. 1. §. 3. ff. ad S. C. Turpill. Tales verò causæ & præsumptiones, num ad hoc hic & nunc sint sufficientes, relinquendum officio iudicis. l. 1.

Quæst. 62. Quenam in specie sint præsumptiones ejusmodi?

R Esp. Adduci solent sequentes: Primò qui ex officio, seu ex necessitate officii denunciant, nisi constet, eos falsò denunciare; obligatio enim officii eos excusat à præsumpta calumnia, non à vera, Clar. §. fin. q. 7. n. 12. Farin. l. c. q. 16. n. 17. Pirh. h. t. n. 6. Wiestn. l. c. Reiffenst. n. 5. juncto n. 13. arg. l. 2. c. de his qui accus. & l. 2. c. de dolo. Secus est de denunciatoribus privatis, qui sponte ob privatum interesse vel ob aliam particularem causam denunciant, Pirh. l. c. arg. l. Divus. ff. de custod. reor. Secundo, qui saltem semiplenè per unum testem probavit, Farin. l. c. num. 21. Menoch. l. c. n. 17. & 18. Felin. in c. 2. h. t. num. 3. Pirh. num. 5. nisi, ut idem, confueverit calumniari; tunc enim præsumitur semper calumniari, quæ præsumptio elidit semiplenam probationem, per quam elidebatur præsumptio calumniæ. Tertio si accusator fuit deceptus in testibus promittentibus extra iudicium se plenum daturus testimonium, postea in iudicio negantibus vel vacillantibus, Abb. in c. 2. h. t. Farin. l. c. n. 49. & 50. Pirh. Wiestn. l. cit. Reiffenst. num. 18. Idem est, si testes ab accusatore nominati mortui sunt, vel procul absentes, vel à testificando malitiosè impediti, Pirh. Wiestn. Reiffenst. l. cit. vel si testes ob inhabilitatem priùs fuerunt rejecti, aut aliàs de se inhabiles ad testificandum, ignorante id Accusatore vel Denunciatore, Menoch. l. c. n. 31. Wiestn. l. c. Reiffenst. num. 19. testans de communi. Quarto si probationes aliæ sint accusatori malitiosè subtractæ. Quintò, mulier accusatrix ob fragilitatem excusatur à calumnia præsumpta aliàs ex defectu probationis. Pirh. l. c. Reiffenst. num. 14. juxta l. 1. §. 10. ff. ad S. C. Turpill. Sextò, si quis accuset aliquem de eo delicto, de quo antea erat infamatus, vel quia alia indicia criminis ad torturam, vel saltem ad inquirendum sufficientia præcellerunt, Farin. l. c. n. 61. & 62. Pirh. l. c. Reiffenst. n. 17. Septimò si atrocitate criminis redundantis in grave damnum boni reipublicæ, v. g. læsæ majestatis, hæresis, Simonix ductus quis accusavit aut denunciavit. Abb. in c. 2. h. t. n. 2. Felin. ibid. n. 6. Farin. l. c.